

Vlaams
Parlement

vergadering **C268**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 22 juni 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de plannen van de Chinese overheid om het vleesverbruik in te perken en de mogelijke gevolgen voor de Vlaamse export – 2391 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de weersverzekering in de landbouw – 2420 (2015-2016)	6
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het duurzaamheidslabel voor soja – 2421 (2015-2016)	9
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de roadmap voor de Limburgse varkenshouderij – 2443 (2015-2016)	13
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over crisismaatregelen voor de melkveehouderij – 2444 (2015-2016)	18

**VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de plannen van de Chinese overheid om het vleesverbruik in te perken en de mogelijke gevolgen voor de Vlaamse export
– 2391 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, collega's, dit lijkt een exotische vraag. Het is op economisch vlak nog geen major case voor Vlaanderen, maar symbolisch is het wel belangrijk. Uit The Independent werd een bericht overgenomen in het blad van het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT) en in andere bladen in de landbouwsector over de plannen van de Chinese overheid – toch een redelijk groot land in vergelijking met Vlaanderen – om het vleesverbruik bij de bevolking drastisch in te perken. Door de verhoogde levensstandaard van de modale Chinees steeg de vleesconsumptie op korte tijd heel snel. In het Westen, het rijkste deel van de wereld, ligt de vleesconsumptie veel hoger dan in minder welvarende landen.

In de landelijke gebieden in China zou intussen 17 procent van de kinderen kampen met overgewicht. De National Health and Family Planning Commission of the People's Republic of China zette daarom een actieprogramma op de sporen dat inzet op de matiging van dierlijke eiwitten. De campagne zou ons kunnen inspireren om ook nog meer na te denken over en te streven naar een gezondere, evenwichtigere voeding. Het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG) doet daar al een en ander rond.

China wordt, zo blijkt bijvoorbeeld uit het Landbouwrapport (LARA), traditioneel gezien als een land met een groeiend exportpotentieel, zeker ook voor Vlaams varkensvlees. Het Belgian Meat Office, het vleesexportbureau van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM), is dan ook sterk gefocust op de Chinese markt. Die houding moet nu misschien bijgesteld worden. Een vermindering van de vleesconsumptie met pakweg een kwart zou in de praktijk kunnen betekenen dat China volledig zelfvoorzienend wordt wat vleesproductie betreft en dat de export naar China dus niet enkel stagneert, maar zelfs compleet opdroogt. Een strategische bijsturing lijkt dus wel nuttig te zijn.

Minister, meent u ook dat de Chinese plannen tot vleesmatiging effect zullen hebben op de export van Vlaams vlees naar China?

Hoe belangrijk is de export van varkensvlees naar China voor de Vlaamse varkenshouders? Het is moeilijk in te schatten of dat een economisch belangrijke factor is. Op welke groeimarge werd er in de nabije toekomst gerekend?

Kan dit actieplan van de Chinese overheid de houding en de strategie van de VLAM wijzigen? Is het nog wel zinvol is om in te zetten op export naar China?

Hoe wordt er geanticipeerd op de eventueel te verwachten exportdaling?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Caron, China telt vandaag ongeveer anderhalf miljard inwoners en is goed voor de helft van de wereldwijde consumptie van varkensvlees. Ongeveer 2 procent van de Chinese consumptiebehoefte wordt geïmporteerd. Men is dus behoorlijk zelfvoorzienend op het vlak van varkensvlees.

De determinerende factor voor de import van varkensvlees door China is en blijft het eigen marktbeleid. De Chinese overheid houdt heel sterk aan een geleide

economie waarbij de binnenlandse varkensproductie heel nauwlettend wordt gestuurd. Bij een kleiner binnenlands aanbod en daaruit volgende stijgende prijzen, wordt de import door de Chinese autoriteiten gestimuleerd. Maar in het omgekeerde geval wordt de import afgeremd. De Chinese overheid wil de inflatie laag houden om haar eigen exportpositie in het algemeen te vrijwaren. De consumentenprijs van het varkensvlees is een van de pijlers binnen de Chinese inflatiekorf.

Op EU-niveau is de export van varkensvlees naar China tijdens de eerste vier maanden van 2016 bijna verdubbeld ten aanzien van vorig jaar: van 295.000 naar 578.000 ton. Samen met een toename van de export naar Hongkong, Japan en de Filipijnen zorgt dit ervoor dat de totale Europese export van varkensvlees met 35 procent gestegen is. Ook de Belgische export naar China is op korte tijd fors gestegen, al blijft dit in absolute waarden nog steeds bescheiden: van 4370 ton naar 11.700 ton. Deze cijfers bewijzen dat Vlaanderen wel degelijk exporteert, maar dat ook niet al ons varkensvlees naar China gaat. Het Belgische aandeel in de EU-export naar China bedraagt slechts 2 procent. Die cijfers spreken voor zich.

Wat zelden aan bod komt in de exportdiscussies, is dat Azië en met name China een belangrijke afzetmarkt is voor deelstukken van het varken waarvoor Europese consumenten minder interesse tonen, zoals de koppen, de poten of de organen. Deze stukken zijn wel fel gegeerd in China. Voor onze varkenssector is het zeer belangrijk om in te zetten op een optimale vierkantsverwaardiging, namelijk het zoeken naar de beste afzetmarkt voor ieder specifiek deelstuk. Je kunt het onze ondernemers moeilijk kwalijk nemen dat ze daarnaar op zoek gaan en daarop inspelen.

Wat het artikel in The Independent betreft, oordelen experts dat het aangekondigde preventieplan van de Chinese overheid niet onmiddellijk een impact zal hebben. Tot nader order wordt verwacht dat de hiervoor vermelde economische parameters een grotere rol zullen blijven spelen op het vlak van de Europese export van varkensvlees naar China. Of dit op langere termijn effecten zal hebben, is moeilijk te zeggen. Het varkensvleesverbruik per Chinese consument is één zaak, maar het aantal consumenten is minstens zo bepalend aan de vraagzijde.

U voorspelde een daling aan Chinese vraagzijde in uw vraagstelling, maar de experts denken daar anders over door de stijgende wereldbevolking tegen 2050. In elk geval blijft de langetermijnstrategie van VLAM ongewijzigd. In Azië blijft China voor ons een belangrijke doelmarkt, maar Japan, Zuid-Korea, Vietnam, de Filipijnen, Maleisië, Singapore en andere markten worden ook intens geprospecteerd, en niet enkel voor varkensvlees, maar evenzeer voor groenten en fruit.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, het gaat inderdaad maar over een zeer klein deel van de meer dan 750.000 ton varkensvlees die we jaarlijks uitvoeren. Het is dus niet significant. Ik begrijp dat u het bekijkt in een bredere context, dat u China niet isoleert van de landen in Zuidoost-Azië zoals Singapore, de Filipijnen, Vietnam en Indonesië. U verwacht dat de bevolking daar zal groeien en op die manier communicerende vaten zouden betekenen, als China zou inbinden.

We volgen dit verder op. Het klopt over de deelstukken die we niet lusten. Daar vinden we blijkbaar wel een markt voor. We zien wat dit verder geeft.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): De vraag of we de promotiecampagne nu moeten stopzetten of heroriënteren, lijkt me zeer voorbarig en zinloos. We zullen moeten afwachten en zien of die matiging zich zal doorzetten in de cijfers en op welke producten dat zou gebeuren. We moeten die cijfers opvolgen en in de gaten

houden, maar de minister heeft er enkele gegeven en dat doen we dus ook. Dat is onze belangrijkste taak.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, u hebt gezegd dat de export vanuit Vlaanderen vooral poten en oren betreft, dingen die elders niet of minder kunnen worden vermarkt. Wij vragen om met VLAM de concrete cijfers op te volgen, om voldoende marktprospectiestudies te doen om te zien hoe het daar fluctueert en hoe wij er vanuit Vlaanderen kunnen op inspelen.

Het zal altijd een interessante markt blijven om op in te zetten. Ze zijn ook heel streng op de veiligheidsnormen. Het vlees dat naar ginder gaat, moet bij wijze van spreken apart worden gereserveerd voor hen. Onlangs ging het misschien om 2 procent, maar in de toekomst kan het heel belangrijk blijven. Voor ons is dat dus heel belangrijk en we vragen om voldoende aandacht te geven aan de sector.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik zou het een slecht idee vinden om de strategie van VLAM en van de overheid aan te passen aan een eventueel gewijzigde politiek in China. De Russische boycot is sinds gisteren verlengd met zes maand en heeft toch een enorme impact op onder andere de varkenssector en de fruitsector. Als we nu ook nog eens andere verre markten gaan afsluiten voor export, zal dat de varkenssector dubbel treffen.

Trouwens, wanneer VLAM nieuwe markten exploreert, gebeurt dat niet van vandaag op morgen. Daar gaan jarenlange inspanningen aan vooraf. Er moeten contacten worden gelegd, de markt en de reglementering moeten worden afgetast. Het zou bijzonder jammer zijn dat we de inspanningen die worden gedaan om een bepaalde markt proberen te bereiken met Vlaamse export, teniet zouden doen. Ik zou het niet doen.

Het is trouwens ook een doemscenario. Minister, u hebt de cijfers gegeven. De export uit Vlaanderen stelt in totaal relatief weinig voor op Europees vlak, en zeker op wereldvlak. Maar voor de Vlaamse varkenssector is het belangrijk dat we die nieuwe verre markten proberen te bereiken met onze export.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, enkele weken geleden hebt u geantwoord op een vraag over de afzet naar China, dat voor de export vanuit Europa naar derde landen, China het belangrijkste partnerland blijft in 2015 met een volume-aandeel van 28 procent in de extra EU-handel. Collega's, dat kunt u terugvinden in de documenten op intranet. Het ging over bijkomende informatie die de minister me heeft bezorgd.

Collega's, ik wil toch onderstrepen dat voor het zogenaamde vijfde kwartier China de allerbelangrijkste partner is van Europa en van ons land, en dat mogen we niet onderschatten, zeker omdat we die producten hier niet onmiddellijk kwijtraken.

Enkele weken geleden had ik het geluk te spreken met een bedrijfsleider die naar China was geweest met een handelsmissie. Hij wees me erop dat China op dit moment een geweldige opportuniteit is omdat er een tijdelijk tekort is. De vraag is groter dan het aanbod op de inlandse markt, waardoor de vraag aan het buitenland en de bijhorende prijzen sterk zijn gestegen. Die opportuniteit moeten we zeker ten volle benutten.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik heb mijn twijfels over verre export om diverse, vooral ecologische redenen. Dat is wat het is. Anderzijds begrijp ik dat als er economische

markten zijn, we gek zouden zijn om die niet te bespelen. Zo naïef ben ik ook niet. Maar als de Chinezen echt werk maken van de vleesmatiging zoals ze zeggen, dan moet niemand daar nog naar exporteren. Ze zullen hun eigen landbouweconomie drastisch moeten hervormen. De helft van de wereldproductie hebben ze in eigen land en dat is hun verantwoordelijkheid.

Ik wil eigenlijk maar het volgende zeggen: als Vlaanderen inspanningen doet op beurzen en met allerlei netwerken en contacten om een markt in het buitenland te ontwikkelen, een verre dus dure markt, met de prospectie- en promotiekosten, dan moet dat de moeite waard zijn. Ik ben zeker niet tegen andere vormen van export, met kwalitatieve vormen van productie die unieke producten van een hoog kwaliteitsniveau opleveren waarop we trots kunnen zijn in het buitenland. Of dat nu groenten zijn of fruit of vlees, maakt me op zich niets uit. Vreemd genoeg exporteren we vooral naar China. Zoals collega Vanderjeugd zei, gaat het om het vijfde kwartier: die vleesdelen die we zelf uit onze hutsepot hebben geweerd.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: U had het over ecologische redenen. Ik wil daar toch eventjes voor waarschuwen. Misschien moet u toch eventjes de cijfers erbij nemen en bekijken welke ecologische voetafdruk wereldwijd met productie gepaard gaat. Ik kan u zeggen dat we wat dat betreft in de wereld een toppositie hebben.

Bart Caron (Groen): Het gaat over het transport.

Minister Joke Schauvliege: Dat wordt meegerekend in die cijfers. Die ecologische reden houdt niet altijd stand. Stel dat China zijn melkproductie en zijn varkensproductie helemaal voor eigen rekening neemt, dan zal de CO₂-uitstoot stijgen. Ook al produceren we hier en exporteren we naar China, dan nog blijkt dat een grotere win-winsituatie voor het milieu en het klimaat te zijn dan wanneer dat daar wordt geproduceerd. Die kanttekening wou ik maar geven bij uw vraag.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het is eigenlijk een prachtige paradox die u schetst. Ik kan dat geloven. Zelfs als je het transport enzovoort verdisconteert in die ecologische voetafdruk, dan is dat zo. Ik denk niet dat we hier het interne landbouwbeleid in China moeten bepalen. Het is echter een merkwaardige paradox. Ik stel dat ook met u vast.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de weersverzekering in de landbouw – 2420 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Collega's, de minister-president, die bevoegd is voor het algemene Rampenfonds, is klaar met de decretale aanpassingen voor dat algemene Rampenfonds. Hij heeft ook een uitvoeringsbesluit in voorbereiding. Voor 2017 wordt er ook in een hervorming van het Landbouwrampenfonds voorzien. Vooral Europa stuurt erop aan dat de landbouwer zelf ook moet instaan voor een betaalbare weersverzekering, voor de verzekerbare risico's, en dat zal daar sterk in worden weerspiegeld. Het is vaak de verzekeringspremie die landbouwers ervan weerhoudt om zich te verzekeren voor zo'n

verzekerbare risico's. Om de landbouwers over die streep te trekken, heeft Europa gesteld dat het Landbouwrampenfonds bij schade aan teelten slechts een tegemoetkoming van 50 procent mag geven als ze niet verzekerd zijn. Aangezien landbouwers daar nog altijd een beetje weigerachtig tegenover staan, willen Europa en Vlaanderen de verzekeringspremie met een subsidie aantrekkelijker maken. Vlaanderen heeft het dus op zich genomen om voor een bepaald percentage mee te subsidiëren.

In de vorige legislatuur was ik hier nog niet, maar mijn collega's hebben toen meegewerkt aan het proberen erdoor te krijgen van een resolutie voor een betaalbare weersverzekering. Dat werd toen afgeblokt wegens de zesde staats-hervorming en het feit dat die materie ook op dit niveau zou komen. De verzekeringssector zelf is daar eveneens een koele minnaar van. In de sector vraagt men zich af of een nieuw ontwikkeld verzekeringsproduct voldoende afnemers zal hebben, gelet op de lage verzekeringsbereidheid en de prijs van de polis voor de klant, maar ook de beperkte risicospreiding kan leiden tot grote financiële gevolgen indien het risico zich voltrekt. Dat blijkt althans uit het betoog van KBC in artikelen van het Vlaams Infocentrum Land- en Tuinbouw (VILT).

Het slagen van een weersverzekering voor land- en tuinbouwers zal dus groten-deels afhankelijk zijn van de welwillendheid van de verzekeringssector zelf. Anderzijds hebben de land- en tuinbouwers er ook baat bij, aangezien de staats-steun vanuit Europa steeds selectiever wordt en het klimaat dus ook onzekerder.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot de hervorming van het Landbouwrampenfonds en de ontwikkeling van een weersverzekering? Zijn er ook gesprekken tussen uw kabinet en de privéverzekeraars over het ontwikkelen van een weersverzekering? Welke houding nemen zij daarbij aan? Wat zijn de elementen die hen zouden tegenhouden om mee te werken in dezen? Indien bijvoorbeeld zou blijken dat de Belgische verzekeraars geen brood zien in het ontwikkelen van een dergelijk product, wordt ook bekeken of buitenlandse verzeke-raars geïnteresseerd zijn om zo'n product te ontwikkelen? Wat zijn de ervaringen met de hagelverzekering in de fruitteelt? Dat is toch niet onbelangrijk. Houdt Vlaanderen vast aan de houding om voor 50 procent te subsidiëren, wetend dat Europa 65 procent toelaat? Zal dat dus worden opgetrokken tot wat Europa toelaat? Op welk Europees en/of Vlaams budget wordt hiervoor jaarlijks gerekend?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Vanderjeugd, we hebben daarover al van gedachten gewisseld in deze commissie. Er is ondertussen overleg geweest, op 7 juni. Op dat overleg waren zowel de landbouworganisaties als de verzekerings-sector aanwezig. Dat is bijzonder constructief verlopen. Op dit moment is men aan het bekijken hoe men verder omgaat met de diverse aspecten die daar aan bod zijn gekomen. Ik ga geen details over dat overleg geven. Het lijkt me immers geen goede zaak dat ik dat hier op tafel zou leggen, zodat het daarna misschien niet zou lukken. Het lijkt me dus beter om dat verder tussen de partijen te laten verlopen.

In een eengemaakte Europese markt kan iedereen met verzekeringen of commerciële activiteiten op de markt komen. Niets staat dat in de weg. Dat kunnen ook buitenlandse bedrijven zijn.

Hoe zit het met de hagelverzekering in de groente- en fruitsector? De ervaringen daar zijn positief. Ongeveer 90 procent van onze producentenorganisaties hebben de hagelverzekering opgenomen in hun operationeel programma. De leden van de producentenorganisaties die ervoor kiezen om in te tekenen op die verzeke-ring, kunnen tot de helft van hun jaarlijkse verzekeringspremie gesubsidieerd krijgen. Het succes van de hagelverzekering moet natuurlijk in het juiste

perspectief worden geplaatst. Hagel is een weersfenomeen van een andere orde dan bijvoorbeeld overvloedige regen of droogte. Hagel veroorzaakt bijna steeds zeer lokaal schade, terwijl de schade bij langdurige droogte of overvloedige regen vaak wijder verspreid is. Ten aanzien van verzekerbare schade is dat een heel andere aanpak.

In het Vlaams Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III) is in een premiesubsidie van 50 procent voorzien. U vraagt waarom dat 50 procent is. We hebben ervoor geopteerd om een gelijk speelveld te behouden tussen telers die lid zijn en telers die geen lid zijn van een producenten-organisatie. Voor leden van producentenorganisaties heeft de Europese Unie de premiesubsidie begrensd op 50 procent. Wij hebben dat op elkaar afgestemd.

In theorie kunnen we tot 2020 in totaal tot 5 miljoen euro uittrekken voor de subsidiëring van teeltverzekeringen. Maar vooraleer teeltverzekeringsproducten te subsidiëren, moeten er natuurlijk eerst dergelijke producten worden aangeboden. Dat is vandaag nog niet het geval, maar zoals gezegd, loopt het overleg. Wij hopen dat het op die manier in orde kan komen.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, dank voor uw antwoord. Ik begrijp maar al te goed dat u over het overleg niet kunt uitweiden. Ik hoor dat het een positief overleg is waar er bereidwilligheid is om met alle partners tot een oplossing te komen. We zien wat de hevige regenval in mei en juni heeft betekend voor onze landbouwers. Ik heb gisteren nog met de schattingscommissie aan tafel gezeten. Men is op dit moment al met 84 bedrijven. Ze hebben nog niet allemaal een bezoek van de schattingscommissie gekregen, maar we spreken op dit moment toch al over 140 verschillende teelten, verspreid over die ondernemers. Zoals u zegt, is hagel soms heel specifiek, in een bepaald gebied. Maar als je ziet wat de impact kan zijn, is het heel belangrijk dat daar in de toekomst een antwoord op kan zijn, waarbij er een betaalbare weers-verzekering zou kunnen worden gerealiseerd.

Minister, dank voor de informatie. We zullen zeker nog terugkomen op een verdere stand van zaken en het verloop van de hervorming van het Landbouwrampenfonds.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, in vorige vragen is het al aan bod gekomen dat er verder overleg zou worden gepleegd. Ik ben blij dat u daar werk van maakt. We gaan niet op die details in om de zaak niet te bemoeilijken. Ik kan dat alleen maar als positief ervaren.

Wat ik uit een vorige gedachtewisseling hierover onthouden heb, is dat de heer Dochy toen stelde dat de sector er ook vandaag geen echt belang bij heeft om weersverzekeringen in het leven te roepen waarbij ook een particuliere bijdrage van de individuele producent gevraagd wordt zolang het algemeen Rampenfonds en het Landbouwrampenfonds georganiseerd zijn zoals vandaag het geval is. Minister, onderschrijft u die stelling van de heer Dochy? Is in de verdere uitwerking van het decreet met betrekking tot het oprichten van een Vlaams Landbouwrampenfonds, dat nu in de maak of afgerond is, daarmee rekening gehouden, en in welke mate?

Jos De Meyer (CD&V): Na Haspengouw is het Waasland de belangrijkste fruitstreek in Vlaanderen. Als ik met de fruittelers in onze regio praat, en zeker met de mensen die actief zijn in de groentesector en glasbedrijven hebben, dan verneem ik dat zij meestal bij een Nederlands bedrijf verzekerd zijn. Minister,

weet u wat daar de eventuele oorzaken van zijn? Is dat alleen een kwestie van financiële voorwaarden, of kunnen de Nederlandse verzekeringen beter inspelen op de specifieke problematiek van land- en tuinbouw? Misschien is het interessant daar meer informatie over te krijgen. Mocht u daar vandaag niet op kunnen antwoorden, dan kunnen we dat uiteraard later via de commissie-secretaris ontvangen.

Wij hebben de voorbije dagen en weken – laten we hopen dat het vandaag en morgen niet te erg wordt – een uitzonderlijke regenval in Vlaanderen. Het is belangrijk dat heel Vlaanderen zou kunnen worden erkend als rampgebied, zodat het Landbouwrampenfonds toch kan worden gebruikt voor die plaatsen waar telers uitzonderlijke schade hebben.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: We moeten wel een duidelijk onderscheid maken tussen het Landbouwrampenfonds en het algemeen Rampenfonds. Ik hoop dat wat zich nu voordoet, erkend wordt als ramp. Dan wordt de landbouw ook vergoed. Het Landbouwrampenfonds komt eigenlijk pas om het hoekje kijken als er alleen schade is aan de landbouw. Dat onderscheid moeten we duidelijk maken. We mogen beide niet door elkaar halen. Wat zich de voorbije weken heeft voorgedaan, is een algemene ramp waarbij uiteraard de landbouw ook kan worden vergoed.

Voorzitter, het klopt dat er in Nederland specifieke verzekeringsproducten zijn voor een aantal sectoren. Ze hebben er daar veel vlugger op ingespeeld. Bij ons bestaan ze niet. Het is natuurlijk de markt die speelt. Daarom hebben wij overleg.

Mevrouw Coudyser, beide discussies zijn aan elkaar gelinkt. Het Landbouwrampenfonds en de private verzekeraar zijn aan bod gekomen op het overleg van 7 juni.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, als de ramp wordt erkend, zal de vergoeding specifiek uit het Rampenfonds komen en niet uit het Landbouwrampenfonds. De budgetten die daar voorhanden zijn, blijven onaangeroerd?

Minister Joke Schauvliege: Het Landbouwrampenfonds komt niet in zicht. De vergoeding wordt niet vanuit het Landbouwrampenfonds betaald.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): De budgetten blijven onaangeroerd en blijven dus staan. *(Minister Schauvliege knikt instemmend)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het duurzaamheidslabel voor soja – 2421 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, enkele weken geleden hebben we in deze commissie ook stilgestaan bij het tweede actieplan 'alternatieve eiwitten', dat op 6 juni werd voorgesteld. Ik heb in mijn betoog dan ook de goedgevoorbeldfunctie van Vlaanderen genoemd, dat met 50 procent afhankelijkheid beter presteert dan het Europees gemiddelde van 75

procent. Ik heb ook verwezen naar de compensatie met Duits koolzaadschroot. Er werd toen ook gezegd dat als de subsidie in Duitsland wordt afgebouwd, dit ook een impact kan hebben op hoe wij met alternatieve eiwitten omgaan. We hebben gevraagd om er met deze commissie in het najaar dieper op in te gaan.

Daarnaast is er ook een label dat de duurzaamheid van de ingevoerde soja moet garanderen. Het label werd in het leven geroepen na de rondetafel voor verantwoorde soja. Ondanks de goede intenties van zo'n label, gaat er in de praktijk nog steeds het een en het ander mis, althans volgens Luc Vankrunkelsven van Wervel, die vooral over de Braziliaanse Cerrado een uitgebreide terreinkennis heeft. Een van de criteria van de rondetafel voor verantwoorde soja is dat de soja niet afkomstig mag zijn van recent, na 2008, ontbost gebied. Voor Vankrunkelsven is het glas met deze maatregel maar halfvol, want de ontbossing van voor 2008 telt niet mee, terwijl de gevolgen daarvan nog steeds voelbaar zijn. Hij klaagt aan dat er in opdracht van sojareuzen moorden gepleegd worden en dat er door het besproeien van de velden met gewasbeschermingsmiddelen indirect heel wat gezondheidsschade wordt toegebracht aan de lokale bevolkingsgroepen. Specifiek voor Brazilië, het land waar Vlaanderen nota bene ongeveer de helft van zijn jaarlijks geïmporteerde niet-Europese soja vandaan haalt, stelt hij een motie van wantrouwen ten aanzien van de nieuwe minister van Landbouw, die wordt bestempeld als 'de grootste ontbosser en grootste sojaboer ter wereld'. De soja is dus niet zo duurzaam, als we de heer Vankrunkelsven mogen geloven.

Minister, hoe schat u de uit Brazilië geïmporteerde soja in? Gaat het effectief om verantwoorde soja die aan het duurzaamheidslabel voldoet? Zijn er indicaties dat de huidige landbouwminister het begrip de facto uitholt? Is in het verleden bij controles gebleken dat geïmporteerde soja vanuit Brazilië niet voldoet aan de criteria voor verantwoorde soja? Zo ja, wat gebeurt er bij het vaststellen van overtredingen? Zult u zich bij de Braziliaanse overheid informeren om garanties te krijgen? Misschien kunt u met de Olympische Spelen eens naar daar afreizen? Ik denk dat Vlaanderen nog altijd van plan is om aan te sturen op het verkleinen van het aandeel geïmporteerde soja vanuit Brazilië. Ik ga ervan uit dat Vlaanderen alles in het werk stelt om de afhankelijkheid drastisch af te bouwen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik begrijp dat u mij aanmaant om richting Brazilië te gaan. Misschien is het ook een suggestie voor de commissie.

In 2006 richtten een aantal Belgische partners binnen de voedingsketen het Platform 'Maatschappelijk Verantwoorde DiervoederStromen' (MVDS) op, met een driedelig doel: duurzame diervoederstromen identificeren en bij voorkeur certificeren, het gebruik van eiwitten diversifiëren en lokale Europese eiwitten promoten. Als startproject werd gekozen voor de standaard van soja. Aangezien de sojaproductie een wereldgebeuren is, heeft het Belgische Platform MVDS vrij snel beslist om haar werking af te stemmen op de internationale werking Round Table on Responsible Soy (RTRS), opgericht in 2004.

In 2011 werd de standaard, die uit 98 duurzaamheidsindicatoren bestaat, gepubliceerd. Aan de sojacertificatie zijn echter wat knelpunten verbonden waardoor de grote groei van RTRS-soja in Latijns-Amerika uitblijft. Te weinig Zuid-Amerikaanse landbouwers bleken in staat of bereid om een hoge investering te doen om aan al die criteria te voldoen. Europa is namelijk maar een kleine speler in de sojamarkt en kan daardoor weinig druk uitoefenen in vergelijking met China. De Chinese markt neemt heel graag op conventionele manier geteelde soja af en duurzaamheid is daar van ondergeschikt belang in.

Daarom besloot BEMEFA niet te wachten op de finale standaard van RTRS en werkte ze al in 2009 een eigen Belgische standaard uit voor de productie en

levering van mengvoeders op basis van gecertificeerde maatschappelijk verantwoorde soja (mv-soja). In 2016 zijn er 64 duurzaamheidsindicatoren in de standaard voor mv-soja gedefinieerd. Sinds 2009 wordt er door BEMEFA collectief mv-soja certificaten aangekocht. Er werd gestart met een hoeveelheid certificaten die garant staat voor 100.000 ton duurzame mv-soja. Deze hoeveelheid werd jaarlijks opgetrokken zodat er in 2016 al 380.000 ton mv-soja certificaten werden aangekocht. Deze 380.000 ton is goed voor het sojaverbruik in de varkens- en kippenhouderij dat bestemd is voor de Belgische markt en het totale verbruik in de rundveehouderij.

Ik heb geen indicaties over actuele problemen inzake het beleid van de huidige Braziliaanse landbouwminister. We zullen ons daarover via onze diplomatieke wegen informeren, want het vliegtuig nemen om ter plaatse te gaan onderhandelen, lijkt me niet zo'n klimaatvriendelijk idee.

De certificering van de mv-soja gebeurt niet door de Europese, Belgische of Vlaamse overheid maar door een erkend onafhankelijk controleorganisme, namelijk Control Union. Het aandeel RTRS-sojacertificaten wordt aangekocht via het 'book and claim'- principe. Dit betekent dat de soja die verwerkt wordt in het Belgisch mengvoeder, geen directe fysieke link heeft met de mv-soja, maar wel dat de soja die in het voeder verwerkt wordt, afkomstig is uit de regio's waar eveneens de duurzame soja geteeld en gecertificeerd wordt. Maar nogmaals, het systeem van de certificering is een volledig privaat systeem zonder dat de Braziliaanse of Europese overheden daar een rol in spelen.

Uw laatste vraag gaat over het verkleinen van het aandeel soja-import, vooral uit Brazilië, maar we kunnen dit ook algemeen bekijken. Dat hebben we hier al uitvoerig besproken. Met het nieuwe actieplan zetten we in op die alternatieve eiwitbronnen. Ik heb begrepen dat er eventueel nog een hoorzitting wordt gepland, waar dat nog aan bod zal komen.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Ik begrijp dat het geen evidentie is voor de landbouwers ter plaatse om aan die 98 criteria te voldoen en zeker niet als de bevoegde minister geen beleid voert dat de plaatselijke landbouw daar voldoende in ondersteunt. Ik verneem uit uw antwoord dat we op het goede spoor zitten, zodat we met een gerust hart kunnen stellen dat we duurzame soja importeren dankzij het protocol dat BEMEFA heeft opgesteld. Volgens de cijfers die u aangaf voor 2016, met name 380.000 ton, is dat behoorlijk wat dat onze richting uitkomt.

Ik vind uw antwoord dus positief, zeker als u uw diplomatieke contacten zult aanspreken om in Brazilië aan de boom te schudden. We kunnen die materie van hieruit verder opvolgen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Dit is een interessante vraag, die ik nog enigszins wil opentrekken. Een tweetal weken geleden was er in de klimaatcommissie een vertegenwoordiger van Alpro aanwezig. Dat bedrijf maakt menselijke consumptieproducten op basis van soja. Ze hechten veel belang aan duurzaamheid en daarin spelen rooibouw en ontbossing zeker een rol. Maar hun voornaamste bekommernis is de ggo-problematiek. Ze willen een garantie op ggo-vrije soja en het is niet evident om dit op de wereldmarkt te verkrijgen. Daarom zetten ze in op lokale productie en dat vind ik zeer positief.

Ze verwezen ook naar het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO). Tijdens ons bezoek aan het ILVO hebben we trouwens kennis kunnen maken met de proeven die toen in de serre werden uitgevoerd met sojaplantjes. Er werd ook

verwezen naar een aantal volleveldproeven in de Westhoek, waar verder onderzoek met soja aan de gang is. Daar zitten volgens mij een aantal kansen in. De veredeling van soja is nog niet geperfectioneerd, er is nog werk aan. Pas over een aantal jaren zullen er ook bij onze klimaatomstandigheden behoorlijke producties mogelijk zijn die het rendabel maken.

Minister, ik ben blij dat de aandacht in het actieplan ook naar die soja uitgaat. We mogen in dit verband zowel het belang voor de dierlijke consumptie als voor de menselijke consumptie niet uit het oog verliezen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Mijn reactie heeft ongeveer dezelfde teneur als die van de heer Dochy. Ik ben een overbuur van Alpro en ken het bedrijf goed. Daar gaat de thematiek vooral over de kwaliteit van de geleverde producten: zijn zij ggo-vrij enzovoort?

Minister, ik noteer dat we stappen vooruit zetten, wat niet gemakkelijk is. Zoals dat gaat met een lange wandeltocht, is men halverwege al heel erg moe en wordt het tweede deel van de tocht dubbel zo lastig als het eerste. Dat is in dit dossier niet anders. In het verleden ging het over de ontbossingsthematiek en over de onderdrukking van bepaalde bevolkingsgroepen, inlandse stammen en mensen met een authentieke levensstijl die daardoor worden bedreigd, de biotopen in het tropisch regenwoud die worden aangetast enzovoort. We moeten nuanceren en stappen zetten, maar we moeten wel blijven streven naar duurzame, kwaliteitsvolle en op sociaal verantwoorde manier geteelde soja waarbij we, zoals ook de heer Dochy vraagt, op termijn minder onafhankelijk worden van import uit Zuid-Amerika. Dat moet de kern zijn van de thematiek. We beschikken nog niet over de technieken om een rendement te halen bij sojateelt bij ons, er zijn allerlei proeven waarop we zeker verder moet inzetten om minder afhankelijk te worden van import en om de grondgebonden landbouw in Vlaanderen te stimuleren. Soja vertegenwoordigt ongeveer de helft van de totale hoeveelheid basisgrondstoffen voor veevoerders. Minder afhankelijkheid is dan ook een mooie doelstelling die het grondgebonden karakter van onze landbouw in verhouding tot vleesproductie zou stimuleren.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Hier lopen twee discussies door elkaar. Enerzijds is er de dierlijke soja voor het veevoeder, waar het actieplan over gaat. Anderzijds hebben we de sojaproductie voor menselijke consumptie met het mooie verhaal over Alpro. Het gaat hier vooral over die menselijke consumptie. Vraag is hoe we onze lokale telers meer soja kunnen laten telen. De vraag van de heer Vanderjeugd ging over de dierlijke eiwitten die via soja worden geïmporteerd.

Belangrijk om weten is dat ook in die internationale standaard een ggo-vrije standaard zit. Ik vind het heel mooi dat de sector zelf verantwoordelijkheid neemt en zelf afspraken maakt om die duurzaamheid te vergroten. Ik ben bijzonder tevreden dat dit op die manier gebeurt en ik zorg ook voor een ondersteuning vanuit het beleid. Daarnaast zijn er nog tal van andere opportuniteiten. Het is goed dat deze commissie daar in het najaar op doorgaat.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Mijnheer Dochy, wat de lopende proefprojecten betreft over soja voor menselijke voeding, zal de volgende jaren misschien het eerste resultaat worden geboekt.

Ik ben heel tevreden dat is ingegaan op de vraag om daar in het najaar over samen te komen en eventueel een plaatsbezoek te organiseren. Wanneer daar

ook andere sprekers worden uitgenodigd, kan dat heel interessant worden. Ik kijk heel erg uit naar die hoorzitting.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de roadmap voor de Limburgse varkenshouderij – 2443 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Aan het Proef- en Vormingscentrum voor Landbouw te Bocholt werd op 13 juni de 'Roadmap voor de varkenssector in Limburg' voorgesteld. Minister, we hebben vernomen dat u daarbij aanwezig was en dat u het eerste exemplaar hebt ontvangen uit handen van de Limburgse gedeputeerde van Landbouw.

De roadmap is het resultaat van de zogenaamde X100. De X staat voor kruispunt, ontmoetingsplaats voor ideeën, 100 staat voor het aantal deelnemers. Dit resulteerde uiteindelijk in een werkgroep van 89 mensen uit alle geledingen van de varkenssector, die tijdens drie avondsessies uitwegen hebben gezocht om de crisis in de varkenshouderij die sinds 2007 bezig is, structureel aan te pakken.

Van een aantal deelnemers hebben we gehoord dat men bij de aanvang van die brainstormsessies af en toe de wenkbrauwen fronste over de aanpak, maar stilaan werd dan toch duidelijk waar men naartoe wilde.

De roadmap telt 65 pagina's. Daarin wordt gepleit voor een slimme, transparante, marktgerichte, samenwerkende en gedifferentieerde ketenstructuur met een sterk imago, een eerlijk verhaal, gezond en smakelijk varkensvlees en een gezonde en competente producent. Het X100-initiatief van de provincie Limburg sluit heel nauw aan bij het initiatief dat u zelf hebt genomen, met name de varkenstop G30, een top die u op Vlaams niveau hebt georganiseerd en die eveneens de bedoeling had om de varkenscrisis structureel aan te pakken.

Minister, hoe evalueert u de bevindingen in de roadmap van X100? Welke meerwaarde kan deze roadmap volgens u hebben bij de aanpak van de crisis in de varkenshouderij? Op welke manier zult u de bevindingen van X100 laten aansluiten bij de conclusies van de G30? Welke initiatieven werden al genomen ter uitvoering van de conclusies van de G30?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Peeters, de roadmap X100 is een bijzonder nuttig instrument. De thema's marktgerichtheid en samenwerking, die in de roadmap als leidmotief worden vooropgesteld, zijn kernwaarden waarachter iedere speler in de keten zich zou moeten kunnen scharen. Het is in elk geval een heel mooi werkstuk.

De concrete weg daarnaartoe moet stapsgewijs worden ingevuld. Net als de G30 is deze roadmap eerder gericht op de middellange en langere termijn en op een heroriëntering van de sector. Zij sluiten bij elkaar aan en de conclusies zijn gelijklopend: marktgerichtheid en verantwoordelijkheid van iedere speler.

De concrete actiepunten zijn voorgelegd aan de deelnemers van de G30. Alle actiepunten werden positief beoordeeld, zij het met verschillende prioriteiten.

Bovendien hebben zich per actiepunt al personen of organisaties formeel geëngageerd om aan de uitvoering mee te werken.

Eerstdaags worden de actiepunten via een nieuwe bevraging aan de ruime varkensketen voorgelegd. We hopen op die manier de prioriteiten nog duidelijker in beeld te krijgen. Het is een goede zaak dat daar ook vanuit Limburg werk van wordt gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik heb me laten vertellen, en ik denk dat iedereen dat hier zal beamen, dat de Limburgse varkenshouders de meest professionele zijn.

Wat dat betreft, zijn wij misschien een goed voorbeeld. Minister, het heeft toch een meerwaarde opgeleverd. Als het goed is, mag het ook worden gezegd. Dat de conclusies aansluiten bij wat op de G30 is gezegd, mag ons niet te fel verwonderen. Anderzijds is het natuurlijk goed dat men nu snel werk maakt van het aanpakken van de structurele problemen om hopelijk tot een betere situatie voor alle varkenshouders te komen.

Minister, we hebben de G30, we hebben de roadmap van de X100. Zijn er in de andere provincies soortgelijke initiatieven op til? Hebt u daar weet van? Gaat u dat eventueel aanmoedigen zodat we een nog groter draagvlak kunnen krijgen dan wat er nu is?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): De meest professionele varkenshouders zitten misschien in Limburg, wij in West-Vlaanderen hebben in ieder geval de meeste varkens. En dan spreek ik nog niet over de varkens tussen de mensen. *(Gelach)*

Met alle begrip en sympathie voor dit initiatief vanuit Limburg, maar wat hebben we in de laatste jaren gehad aan praatgroepen, actieplannen, G30, X100? De crisis in de varkenssector is al bezig sinds 2007, binnenkort is dat tien jaar. In feite staan we nog altijd nergens. Nog meer nieuwe praatgroepen oprichten, ik weet niet of dat structureel iets gaat bijbrengen aan oplossingen voor die crisis. De oplossing van de crisis ligt voor het grootste deel bij Europa.

Minister, met alle sympathie voor de initiatieven die u neemt om de sector te ondersteunen, maar u hebt aan de commissieleden al verschillende keren toegegeven dat we maar een beperkt aantal middelen hebben. Er is de mogelijke productiebeperking, er is de Russische boycot en die speelt een grote rol. Die wordt nu opnieuw verlengd met zes maanden. Elke Europese leider maakt zich vandaag druk over de mogelijke negatieve gevolgen voor onze economie van de brexit, maar over de bijzonder negatieve impact van de Russische boycot en de importban voor onze exportproducten naar Rusland, daar spreken ze niet over.

Vlaanderen gaat daar niets aan veranderen, maar we kunnen wel een standpunt verdedigen. Met de commissie Buitenlands Beleid zijn we naar Polen en Duitsland geweest. De meningen over de Russische boycot zijn verdeeld. Duitsland zegt dat we de kanalen met Rusland moeten openhouden en de gesprekken gaande moeten houden, terwijl Polen zegt dat we niet hard genoeg kunnen zijn tegen Rusland.

We kunnen nog tal van groepen oprichten en tal van actieplannen starten. De sleutel ligt bij Europa. Gisteren konden we nog vaststellen dat de Russische boycot ook in de Limburgse fruitsector enorm nadelige gevolgen heeft. Minister, wat is uw standpunt daarover? Ik heb dat al enkele keren gevraagd. Wat zult u volgende week op tafel leggen? Ik meen te weten dat er volgende week een

Europese Raad is, waar onder andere steunmaatregelen op de agenda staan. De Europese Unie beseft niet en erkent niet dat er een probleem is in de varkenssector omdat sommige landen minder worden geconfronteerd met die problematiek. Wij hebben nu eenmaal een grote varkenssector. Volgende week moet u voor de zoveelste keer op tafel kloppen om daar initiatieven te nemen en die Russische boycot eventueel te bespreken.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Mevrouw Peeters, ik kan u alleen maar gelijk geven over onze Limburgse varkenssector, maar dat zal niemand verwonderen. Als de sector rond de tafel gaat zitten, waar dan ook en al is het overlappend, het kan alleen maar positief zijn dat ze samenkomen en samen naar oplossingen zoeken.

Uit alle gesprekken die er zijn geweest, zowel in West-Vlaanderen, als in de G30, als in Limburg, volgt telkens dezelfde conclusie. Minister, wat is uw standpunt over de Russische boycot? Is er enige vooruitgang? Ook de Limburgse fruitsector heeft daar een enorm probleem mee.

Minister, zijn er initiatieven naar boven gekomen uit die toppen, uit de G30 en de X100? Worden er initiatieven geboren waar de varkensboeren en de producentenorganisaties onmiddellijk zelf mee aan de slag kunnen gaan, in functie van de zelfredzaamheid van de sector? Wat kunnen ze zelf doen? Is daar iets uit gekomen? Of moeten we richting Europa kijken? Is dat ons enige houvast?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, om mevrouw Peeters gerust te stellen, er is in West-Vlaanderen al lang geleden een varkensacademie opgericht, waarin men landbouwers en varkenshouders samenbrengt. Op die manier zijn er vooral op technisch gebied uitwisselingen van werkmethodes. Het gaat dan over het gebruik van antibiotica en de beperking daarvan, over proberen een groter economisch rendement te krijgen met de productie die er is, over kosten beperken.

Die Russische boycot wordt hier nog altijd onderschat. Vooral in de varkenssector, maar ook in de fruitsector speelt dat een bijzondere rol. Het blijft godgeklagd dat er geopolitiek wordt gevoerd op de kap van de kosten van één sector, de landbouwsector in de ruime zin. Dat is heel betreurenswaardig. Verschillende collega's hebben dat hier al herhaaldelijk aangehaald. Minister, we zouden bij u collectief kunnen aandringen om daar een punt van te maken op de Europese top, zodat daar iets mee kan worden gedaan.

Markttransparantie is natuurlijk belangrijk, maar ook kostenbeperking is dat. Daarom wil ik van deze gelegenheid gebruik maken om te vragen naar het vilbeluik. Kan de terugbetaling, de kostenverrekening die was gepland in 2016, ook in 2017 worden doorgetrokken? Het is geen oplossing voor de bedrijfs-economische situatie van de bedrijven, maar het geeft toch een klein beetje ademruimte. We moeten alles doen wat we kunnen om te zorgen dat de mensen de kosten kunnen beperken.

De evaluatie van het Mestdecreet, van het Mestactieplan (MAP) is ook al aan bod gekomen in de commissie Leefmilieu en heeft er eigenlijk ook mee te maken. Wanneer we erin slagen de mensen niet onnodig op kosten te jagen, of ervoor zorgen dat er kostenefficiënter kan worden gewerkt, ook in het regelgevend kader, dan moeten we dat niet laten en kunnen we vanuit de overheid een positief signaal geven. De markt is de markt en daar kunnen we heel moeilijk op ingrijpen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Als het over de herkomst gaat, sluit ik me aan bij de heer Dochy. We moeten ook durven te zien dat de Russische boycot het gevolg is van een Europese boycot van Rusland. Op zijn beurt is dat weer een gevolg van de Krimoorlog en de problemen in Oekraïne. Je kunt het probleem van de export van landbouwproducten naar Rusland niet loskoppelen van de geopolitieke situatie, waar onze land- en tuinbouwers en fruitkwekers het slachtoffer van zijn. We moeten het breder bekijken.

Ik wil geen politiek standpunt innemen, maar de verlenging van de Russische boycot van landbouwproducten is er gekomen drie dagen nadat de Europese Unie had beslist om haar boycot ten aanzien van Rusland met een jaar te verlengen. De Russen hebben de landbouwboycot met zes maanden verlengd. Als ik dit vanuit diplomatieke termen interpreteer, dan denk ik dat er een opening is om daar iets aan te doen. De vraag is hoe het verder moet, maar daarover doe ik geen uitspraken.

Omdat men er zo attent voor is, wil ik nog even meegeven dat we met Groen vrijdag in verband met de hele veehouderij, en in het bijzonder gericht op de varkenshouderij, een voorstel zullen doen over de productiebeperking in de toekomst in Vlaanderen. Dat is een langetermijnvisie op de productiebeperking, die volgens mij wel nog altijd de sleutel is om een betere prijszetting voor onze landbouwers te verkrijgen, zoals dat ook het geval is voor de andere sectoren van de veehouderij en de melkproductie. Nietwaar, collega Dochy?

Jos De Meyer (CD&V): Collega's, met een knipoog: ik heb begrepen dat meerdere collega's vinden dat de provincies op sommige terreinen nog een belangrijke rol te vervullen hebben. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik denk dat we een aantal zaken duidelijk moeten stellen. Zoals ik daarnet heb gezegd, hebben de oefeningen die zijn gebeurd, betrekking op de middellange en de lange termijn. Ik geef het voorbeeld van het zeer waardevolle initiatief dat in West-Vlaanderen is genomen. Op korte termijn is dat vooral ook het met elkaar uitwisselen van goede praktijken en kennis. Dat zijn allemaal heel positieve initiatieven. We worden echter geconfronteerd met een marktgegeven en we stellen vast dat het feit dat iedereen eigenlijk jarenlang hetzelfde heeft geproduceerd, zonder veel onderscheid, ervoor zorgt dat je een markt hebt die voor prijzen zorgt die niet altijd concurrentieel zijn, omdat men zelf wat zwak staat. Als men zich specialiseert en een extra meerwaarde kan creëren, dan staat men ook sterker op de markt. Dat is een vaststelling die we maken en er moet aan worden gewerkt om dat structureel op te lossen.

Zijn er al concrete resultaten? Ja. Ik heb er diverse keren toe opgeroepen dat de varkenssector werk zou maken van producentenorganisaties. Wel, de eerste producentenorganisatie is er. Dat is nieuw. We zien dat al veel meer in andere sectoren binnen de landbouw. In de varkenssector bestond dat nog niet, maar dat is er wel. Dat is een resultaat dat we hebben, onder andere ook door op die G30 nog eens te proberen aan te geven wat het voordeel is van zulke producentenorganisaties. Ik ben bijzonder blij dat dat toch al één heel concreet resultaat is. We hebben daar hoge verwachtingen van. Er is bijvoorbeeld ook het feit dat men gegevens uitwisselt. Bijvoorbeeld ook in die X100 zegt men elkaar meer op de hoogte te willen houden van de cijfers, van de productie. Dat zijn toch allemaal zaken die bijzonder waardevol zijn en die daar toch ook concreet uit zijn voortgekomen.

Europa moet inderdaad met een oplossing komen. Ik blijf herhalen dat we hier niet op een eiland leven. Als wij hier apart van wat er Europees gebeurt onze productie gaan beperken, dan gaan we pas in grote problemen komen. Dat lijkt

me dus helemaal geen optie. We zijn er wel vragende partij voor dat er op Europees niveau werk wordt gemaakt van die productiebeperking. We zien dat als een vrijwilligheid, mét een financiële compensatie, want dat zal de enige manier zijn om eruit te geraken.

Ik maak me zorgen over de Landbouwrapad die volgende week plaatsvindt. We zitten in een heel moeilijke periode, omdat er morgen over de brexit wordt beslist. De Europese Commissie had aangekondigd volgende week ook op het vlak van landbouw met een aantal voorstellen te zullen komen, maar we merken dat die er niet zijn, dat ze daar niet rond mee is, omdat nu alles gericht is op die brexit. Ik maak me er dus zorgen over dat er maandag, dinsdag tijdens die Landbouwrapad weinig zal worden voorgelegd door de Commissie. Een andere optie, waaraan op dit moment ook wordt gewerkt, is dat de Raad van de ministers van Landbouw een raadsconclusie met concretere maatregelen zou indienen. Daar wordt nu en de komende dagen hard over onderhandeld. De Europees commissaris had gezegd in juni met concrete voorstellen te zullen komen, met ook boter bij de vis, met budgetten. Die zijn er niet door de hele discussie die zich afspeelt over de brexit.

Wat de Russische boycot betreft: uiteraard zijn we er vragende partij voor dat er zou worden onderhandeld om die markt voor een stuk vrij te maken. Dat is trouwens ook al vaak aan bod gekomen op de Landbouwrapad, waar dat op die manier wordt aangekaart.

Dan is er de Rendac-factuur. In 2015 was de vraag vanuit de sectoren zelf, vanuit de landbouw om dat eenmalig te doen. We hebben dat ook gedaan. Het was niet zo evident om die budgetten vrij te maken. Nu is er niet in dat budget voorzien. Er was wel de vraag bij de begrotingsbesprekingen om daarvoor in extra middelen te voorzien, maar er is voor niemand extra geld vrijgemaakt. De Vlaamse Regering heeft dat dus beslist. We betalen nu al 8 miljoen euro. Het is dus niet zo dat we nu niets betalen. Eigenlijk zou daar 6 miljoen euro bovenop moeten komen als we dezelfde verhoging, dezelfde compensatie als in 2015 willen doen. We moeten dat geld ergens gaan zoeken. Als we dat binnen onze eigen budgetten voor Landbouw moeten doen, dan betekent dat een verschuiving in de sectoren, wat me niet echt een oplossing lijkt. Dit is dus niet evident. Dat wil niet zeggen dat we er niet naar zoeken en dat we niet bereid zijn om dat te doen, of dat we niets doen, maar ik kan hier nu niet zeggen dat dat zeker in orde komt, tenzij er plots extra geld op tafel komt. Dat is echter niet zo evident.

Ik denk dat we het er hier allemaal over eens zijn dat Europa ter zake een belangrijke speler is. We blijven dat verder volgen. Op dit moment wordt er hard gewerkt aan een raadsconclusie om als ministers van Landbouw zelf het heft in handen te nemen, voor zover het lukt om de lidstaten op één lijn te krijgen en iedereen hetzelfde te doen vragen in zo'n raadsconclusie. Een lid heeft dat terecht gezegd. Men moet immers wel op dezelfde golflengte zitten.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Een aantal collega's hebben hier aangegeven dat een teveel aan praatgroepen nooit goed is. Ik ben daar zelf ook geen pleitbezorger van, maar ik denk wel dat het toch belangrijk is dat dergelijke initiatieven kunnen plaatsvinden. Ik heb daarstraks ook al gezegd dat de Russische boycot één probleem is, maar dat we ook weten dat de crisis in de varkenssector al langer speelt, sinds 2007, dus de facto van vóór de Russische boycot.

Minister, ik denk dat niemand hier zal ontkennen dat dat sowieso een Europees probleem is. Iedereen onderschrijft dat. We moeten dus zeker alle ogen gericht houden op Europa. Ik ben anderzijds toch blij te vernemen dat er al een aantal concrete maatregelen op korte termijn komen. We weten ook dat de kernwoorden opnieuw enerzijds 'samenwerking' en anderzijds 'marktgerichtheid' zijn. Als er op

korte termijn toch al een aantal structurele maatregelen kunnen komen, zoals die producentenorganisaties en die kennisuitwisseling, dan lijkt me dat toch zeer belangrijk. In die zin lijkt een dergelijk project me toch wel lovenswaardig.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over crisismaatregelen voor de melkveehouderij – 2444 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, minister, beste collega's, de crisis in de melkveehouderij is hier ook al een aantal keren door collega's aangekaart. Vorige week is de melkprijs in ons land echter tot een absoluut dieptepunt gezakt, namelijk 20,25 cent per liter, terwijl de gemiddelde productiekostprijs volgens de Boerenbond 32 cent per liter bedraagt. De toestand wordt dus eigenlijk stilaan dramatisch voor de melkveehouderij. Slechts 14 procent van de melkveehouders zou nog in staat zijn om zijn facturen te betalen.

Europa biedt vandaag toch ook al een aantal instrumenten die de mogelijkheid geven om de productie te regelen en de positie van de melkveehouders in de keten te versterken. Zo is er sinds kort de mogelijkheid voor de Europese lidstaten om het zogenoemde artikel 222 toe te passen, dat toelaat een vrijwillig productie-regulerend systeem op te zetten op het niveau van producentenorganisaties en coöperaties. Collega Caron, om werkelijk effect te hebben moet een dergelijk systeem echter over heel Europa worden opgezet. Een ingreep in één enkele lidstaat zou immers eigenlijk weinig effect hebben op de totale productie.

Daarnaast moet er natuurlijk ook financiering zijn. Het is logisch dat in dezen naar Europa wordt gekeken en de mogelijkheden daar om tussen te komen in de financiering van deze tijdelijke productiebeperking die een nieuw evenwicht in de markt kan veroorzaken.

Andere mogelijke scenario's zijn het invoeren van een afslachtpremie voor reforme koeien op Europees niveau of het organiseren van een vervroegde uitstapregeling, zoals vroeger heeft bestaan met de zogenaamde VUT-regeling (vervroegde uit-treding) eind jaren negentig, waarbij melkveehouders die plannen te stoppen, dit versneld kunnen doen ten behoeve van zij die in de sector actief blijven.

Meer flexibiliteit in het opnemen van overbruggingskredieten zou de liquiditeitspositie van melkveehouders kunnen versterken. Een zekere flexibiliteit in het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) is daar ook wel aan de orde. Maar ook de overheid kan fiscale stimuli realiseren om de melkveehouders aan te zetten om zelf buffers aan te leggen tegen de volatiele melkprijzen.

Minister, de productiebeperking was een van de voorstellen die België op de vorige Landbouwraad van maart op tafel heeft gelegd. Is dit nog bespreekbaar? Kan de vrijwillige productiebeperking gepaard gaan met een compensatie vanuit Europa? Als de lidstaten zelf in een compensatie zouden moeten voorzien, kunnen we dan spreken van een gelijk speelveld? Zijn er nog andere lidstaten die uw partner zijn in het pleiten voor deze vrijwillige productiebeperking? Tijdens de Landbouwraad van eind juni zullen deze voorstellen worden besproken. Is het mogelijk om nog nieuwe voorstellen op tafel te leggen, zoals de afslachtpremie voor reforme koeien of de vervroegde uitstapregeling voor melkveehouders? Welke stappen kunnen worden ondernomen om de liquiditeitspositie van de melkveehouders te versterken? Zult u

overleg voeren met uw federale collega's om fiscale stimuli te realiseren die melkveehouders aanzetten om zelf buffers aan te leggen tegen de volatiele melkprijzen, die in de toekomst sowieso volatiel zullen blijven? Om het open te trekken naar andere sectoren in de landbouw waar ook crisissomstandigheden zijn: worden op de Europese Landbouwwraad doorbraken verwacht in het crisisbeheer in bijvoorbeeld de varkenshouderij of andere sectoren?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Dochy, uiteraard beseffen we dat de situatie zeer ernstig is en dat die al veel te lang aansleept. Er is een duidelijk onevenwicht tussen vraag en aanbod op Europees maar ook op wereldniveau. Het speelt zich wereldwijd af. Het voorstel dat ik samen met mijn Waalse collega René Collin op de vorige Landbouwwraad heb geformuleerd om naar een vrijwillige productiebeperking met een financiële compensatie te gaan, wordt gelukkig steeds meer ondersteund door andere lidstaten. We zien dat Frankrijk er zich steeds meer actief achter zet en ook Duitsland begint daar positief tegenover te staan. Dat is positief, want het zijn grote lidstaten die nu ook mee op de kar springen.

Ik geloof in een dergelijk mechanisme van productiebeperking, vrijwillig, met financiële compensatie, maar dan vooral op Europees niveau. Ik heb het al een paar keer gezegd: als je dat op kleine schaal bij ons toepast, is dat volgens mij geen oplossing voor de sector. Je zit dan onder andere met een concurrentievervalsing die het gelijk speelveld in Europa helemaal onderuithaalt. Daar geloof ik niet in. Ik heb daarnet ook gezegd dat wij ook in de richting van de Europese Commissie kijken om te zien welke financiële vergoeding daartegenover staat. Ik heb daar trouwens de Europese commissaris persoonlijk op aangesproken op de informele Landbouwwraad in Nederland. Hij is wel voorstander van die budgetten, maar in het kader van het brexitdebat staat alles een beetje on hold en wacht iedereen wat af wat er gebeurt. Daarom is het op dit moment nog koffiedik kijken wat de Commissie effectief op de tafel zal leggen. Maar nu leeft er wel een tegenreactie in de lidstaten om zelf te proberen iets op de tafel te leggen op de Landbouwwraad van maandag en dinsdag.

Het Belgische standpunt in verband met de vervanging van reforme melkkoeien wordt op dit moment nog gefinaliseerd. Er is nog overleg, er is dus nog geen Belgisch standpunt bepaald.

Wat betreft andere sectoren is gevraagd vanuit de lidstaten om net als het Milk Market Observatory te zorgen voor een 'Meat Market Observatory'. Dat wordt ontwikkeld. Daardoor zal het mogelijk zijn om ook in de vleessectoren, namelijk varkens- en rundvlees, de ontwikkelingen veel beter in kaart te brengen. Het vergemakkelijkt en objectiveert de Europese discussie. Vaak zie je dat discussies in de melksector beter onderbouwd zijn dan die in de vleessector. Daar willen we aan tegemoetkomen.

Er is ook een beperkt extra budget van 3,35 miljoen euro dat vanuit Europa wordt vrijgemaakt voor promotie. Het is een echt promotiebudget met een soort cofinanciering om onze producten te promoten in het buitenland. Dat wordt nu door VLAM uitgewerkt voor zuivel en varkensvlees.

Voorlopig komt er op Europees niveau geen nieuwe oproep voor particuliere opslag varkensvlees. Iedereen is het erover eens dat dat op dit moment niet de juiste methodiek en het juiste moment is om dat te doen.

Het voorstel van fiscale maatregelen is in het verleden meermaals voorgelegd aan de federale collega-ministers, maar is op dit moment nog niet opgenomen. Dit is een aspect wat de federale minister van Landbouw Willy Borsus beloofd heeft verder op te nemen.

Er is ook de tijdelijke VLIF-waarborgregeling vanuit Vlaanderen. Dankzij deze regeling kunnen landbouwers tijdelijk rekenen op een borgstelling van de Vlaamse overheid van maximaal 80 procent wanneer zij een krediet aangaan voor operationele kosten om op die manier tijdelijke financiële ademruimte te krijgen. Er zijn nog niet zo veel dossiers aangemeld. Het kan niet voldoende worden herhaald dat dat systeem er is om er een beroep op te kunnen doen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, niemand twijfelt uiteraard aan uw goede wil, inspanningen en initiatieven die u neemt op de Europese Landbouwrapad, maar wij hopen natuurlijk dat de andere lidstaten zullen volgen. We weten dat in het Europese besluitvormingsproces je als lidstaat alleen niet zo veel kunt betekenen. Daarom is het goed dat u ook bondgenoten zoekt.

Ik wil nog eens de nadruk leggen op het volgende. Het verhaal van die Russische boycot blijft onuitlegbaar ten aanzien van onze landbouwers. Ook op de crisis in de melkveehouderij heeft dat ongetwijfeld een belangrijke impact. Het is niet evident om te berekenen voor hoeveel procent dat meespeelt, maar het speelt in elk geval mee. Europa heeft daar zijn verantwoordelijkheid. Het is een keuze van Europa om een boycot ten aanzien van een aantal Russische producten in te stellen. De reactie van Rusland daarop is het boycotten van onze landbouwproducten. Eigenlijk ligt Europa dus zelf aan de basis van die boycot. Het zou toch maar logisch zijn dat ze op dat vlak ook hun verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van hun eigen burgers, hun eigen landbouwers, die ze treffen door hun buitenlandpolitiek. Daar is een belangrijk tekort. Misschien kan dat ook eens aan bod worden gebracht op de Landbouwrapad.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Voorzitter, minister, het is een eeuwig debat. Men is op een vrije markt terechtgekomen. Voor de melk hadden wij een gereguleerde markt tot enige tijd geleden. Het was een kunstmatige markt, met alle gevolgen van dien. Deze is al lang geliberaliseerd. Men zit nu in het gewone gebeuren van een concurrentiële omgeving, weliswaar met boycoteffecten die dat ongelukkig komen dwarsbomen. Maar iedereen spreekt erover: elk platform, elke groep, en terecht. Wij ook in onze commissie. Wat zijn klassiek de mogelijkheden? Dat is de productiviteit verhogen, de kostprijs proberen in te tomen, de nieuwe markten zoeken en eventueel zien hoe de gezondheidslobby zich gedraagt. Dat is niet altijd eenvoudig. Toen ik jonger was en in Noord-Europese landen vertoefde, kreeg je elke dag melk voorgeschoteld. Sommigen beweren nu dat melk niet goed is en dat boter gevaarlijk is. Je kunt ook lezen dat boter goed is en melk gezond.

Er zijn een aantal elementen die we niet in de hand hebben in een vrijemarktmechanisme. We kunnen proberen mensen te helpen door lasten tijdelijk vooruit te schoven, door consortia te maken om nieuwe markten te bereiken, door de goesting voor onze producten op te trekken. Maar als het te lang duurt, zijn er geen producenten meer.

Ik maak een vergelijking. De grootste producent van aardolieproducten drijft de productie kunstmatig op om de prijs te laten kelderen en zo andere sectoren uit te schakelen. Ik denk aan Saoedi-Arabië en het gevaar van schaliegas en olie. Er zijn kolossale bewegingen die hier in kleinere mate voorkomen. Men moet proberen alle opportuniteiten die er zijn, te gebruiken maar de vrije markt is wat ze is. Ik geloof dat u alle instrumenten die u hebt, inzet.

Wij zitten in een vagevuur. Het vagevuur is uitgevonden in de dertiende eeuw. Vroeger was er enkel de hemel en de hel. Het vagevuur heeft één voordeel: als je eruit gaat, kun je alleen maar hemels varen.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Ik hoop dat we allemaal in de hemel terechtkomen en rijstap kunnen eten omdat die van melk wordt gemaakt.

Minister, de heer Dochy vraagt aan u de evaluatie van bepaalde maatregelen. Als we spreken over vrijwillige productiebeperking met Europese compensatie, dan heeft onze fractie daar ook een mening over. Het zou op dit moment de bedrijven enige ademruimte kunnen geven, maar we geloven niet dat dit een structurele maatregel zou kunnen zijn. We weten niet wat de vraag op termijn zal zijn. Veel experts hebben daar een mening over. Volgens de ene moet het nu al gebeuren, volgens de andere maar over drie jaar. We weten het echt niet. Het is zoals u zegt 'koffiedik kijken'. Voor ons kan een vrijwillige productiebeperking met Europese compensatie als dit wordt gekoppeld aan een soort van structureel risicofonds.

Minister, u sprak ook over de afslachtpremie van reforme koeien. Er is nog geen Belgisch standpunt over, maar wij hebben er zelf een standpunt over. We moeten opletten dat de landbouw niet dol begint te draaien. We stellen ons de vraag na hoeveel kalvingen een koe reform wordt? Blijkbaar is dat al na drie kalvingen. We moeten er toch voor zorgen dat 'the circle of life' van de koeien niet te veel wordt beperkt. Een koe wordt nu al afgeschreven na vier of vijf jaar.

We zien de uitstapregeling niet als een gouden handdruk, maar zeker ook niet als een warme sanering. We willen eerder dat landbouwbedrijven herstructureren en dat de overheid dan inzet op bedrijfsbegeleiding voor toegevoegde waarde. Er wordt al op ingezet, maar we willen die piste blijven volgen.

Een denkpiste die onze mening zeer goed ondersteunt en binnen onze filosofie past, is die van fiscale stimuli die melkveehouders moeten aanzetten om zelf buffers aan te leggen tegen volatiele melkprijzen. Wij zijn er zeer grote voorstander van dat bedrijfsleiders zelf hun verantwoordelijkheid nemen en zich deels gaan indekken tegen mindere tijden. Daar mogen inderdaad fiscale prikkels tegenover staan.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, de heer Dochy had vandaag een vraag en ik had er een klaar voor volgende week na de Europese Raad om te vragen naar de resultaten. Minister, als ik u bezig hoor, zullen er niet veel resultaten zijn voor de varkenssector of de melkveehouderij omdat men bezig is met de brexit.

Misschien moet er eens een studie worden gemaakt. Er is een overaanbod, er zijn de volatiele prijzen, er is de crisis. Misschien moet er eens een studie worden gemaakt over de effecten op de sector van het afschaffen van de melkquota. We hebben de discussies over de melkquota meegemaakt. Er werd gezegd dat er enorm veel potentieel voor de sector zou zijn. Heel wat landbouwers hebben zware investeringen gedaan om meer te gaan produceren en nu is er een overaanbod. Ik weet dat er hier niemand voorstander is van een nieuw melkquotum, maar het zou toch wel eens interessant zijn om de impact ervan op de sector te onderzoeken.

Minister, ik wacht met spanning vrijdag af voor de beslissing over de productiebeperking. Ik kan nu al zeggen dat een eenzijdige productiebeperking, noch in de varkenssector, noch in de melksector, een goede oplossing is. Een structurele oplossing ligt vooral bij Europa.

Ik ben blij dat na mijn pleidooi van de afgelopen weken en maanden om na te gaan wat de impact van de Russische boycot is en om na te gaan wat we kunnen doen om die importban op de Russische markt te breken, zo goed als alle fracties het eens zijn dat er iets aan moet worden gedaan. Collega Dochy, u hebt een

paar invloedrijke Europarlementsleden en een commissaris. U moet hen misschien eens aanspreken, want ik denk niet dat bijvoorbeeld Ivo Belet er voorstander van is om die Russische boycot te doorbreken.

Gisteren is er in West-Vlaanderen actie gevoerd door een aantal melkveehouders tegen de industrialisering van de sector. Familiale melkveehouderijen protesteren tegen grootschalige bedrijven. Men spreekt zelfs van een bedrijf met duizend melkkoeien waar eigenlijk geen landbouwers meer werken. Ze zetten de prijs onder druk. Industrialisering en grootschaligheid is een probleem in de landbouwsector in het algemeen. Op termijn zorgt dit voor het verdwijnen van de familiale landbouwsector. We moeten dit toch in het oog houden.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Collega Sintobin, schaalvergroting is een eeuwig verhaal. Er is een zekere schaalvergroting nodig om productiekosten te beperken, maar net die schaalvergroting, als ze extreem wordt, leidt ertoe dat de kleine bedrijven verdwijnen. Zo blijven we in een kring ronddraaien.

Vanmorgen dacht ik een positief bericht te lezen namelijk dat Milcobel de winst van 2015 volledig uitkeert aan de coöperanten. Het gaat over 1,5 miljoen euro. De melkprijs bedroeg toen 28,91 eurocent, wat onder de kostprijs ligt. Er zijn dus blijkbaar actoren in die sector die nog winst kunnen uitkeren. In hetzelfde artikel lees ik dat de verklaring voor die lage prijzen, volgens de coöperatieve Milcobel – ik zou er dus enig vertrouwen aan kunnen geven – te maken heeft met de quota die verdwenen zijn, met de Russische boycot en met de zuivelinvoer in China. De stocks worden te groot en de import wordt beperkt, waardoor er overaanbod is op de markt.

Ik wil nog even stilstaan bij de quota. De Europese melkproductie is toegenomen met 7,3 procent. Het blijft een vrij fundamentele vraag: is de afschaffing van het quotum een weldaad voor de Europese landbouwers? Collega Dochy situeert het in Europa, en ik zal dat ook doen. Is het een weldaad? Ik betwijfel het sterk. Collega Dochy, ik ben het met u eens, maar als u pleit voor een productiebeperking op Europees niveau, dan zal het nog lastig genoeg zijn. Het gaat over een wereldmarkt, waar prijzen op mondiaal niveau worden bepaald. We zullen nog moeite genoeg hebben om te overleven.

Mogen we in Europa onze markt een beetje afschermen en versterken? Dat is een open vraag. Of moeten we per se de absolute globalist uithangen, die te allen tijde en in alle omstandigheden met die volatiele prijzen moet kunnen omgaan? Als we productiebeperkingen willen handhaven, moeten we ook op de prijszetting kunnen ingrijpen, of minstens op de volumes, om op die manier een goede prijszetting te hebben.

Collega Dochy, ik ben daar dus voor, maar dat is eigenlijk hetzelfde als zeggen dat we beter het quotum behouden hadden. Neem me niet kwalijk dat ik het zo formuleer, maar in de realiteit van de markt zal dat niet zoveel verschillen. Ik weet dat het niet hip is, zelfs niet voor mensen die enigszins links-liberaal denken, om te denken dat de markt ingeperkt moet worden.

Collega De Croo, ik voorspel u dat als het zo verder gaat, de melkveehouders in Europa van die vrije markt niet beter zullen worden.

Herman De Croo (Open Vld): Had men de klompenmarkt gemonopoliseerd, dan droeg men daarom nog geen schoenen.

Bart Caron (Groen): Ja, maar die koeien hebben we nog een tijdje nodig om melk te produceren.

Ik rond af. Ik ben niet naïef en ik weet dat het quotum niet terugkomt. Er zullen dus productiebeperkende maatregelen moeten zijn, die Europees moeten zijn. Ze moeten fundamenteel zijn. Collega Vermeulen heeft dit punt al aangehaald. Ik betwijfel of de voorstellen die nu ter tafel liggen ver genoeg gaan. Als we maatregelen nemen, moeten ze structureel zijn. Wat u voorstelt, is een combinatie van structurele en tijdelijke crisismaatregelen. Als we op lange termijn willen overleven met een volatiele prijsevolutie, moeten we fundamentele keuzes maken. Europa kan inderdaad een aantal mechanismen instellen om die productiebeperking te realiseren waar Vlaanderen kan achterstaan.

Jos De Meyer (CD&V): Mijnheer Caron, ik was gisteren aanwezig op de algemene vergadering van Milcobel waarnaar u verwees. Huidig voorzitter Guido Veys, een jeugdvriend van mij, zal worden opgevolgd door Dirk Ryckaert. Op die vergadering viel me de hoge graad van professionaliteit op van onze melkveehouders.

Daar werd ook gesproken over de perspectieven op korte en langere termijn. De grootste zekerheid is hoe dan ook: volatiliteit. Dat geldt voor vandaag, voor morgen en voor overmorgen. Ik heb daar ook een beter beeld gekregen van de schaalvergroting die zich in de sector voordoet. Een van de antwoorden op de uitdagingen waarmee onze Vlaamse melkveehouders geconfronteerd worden op die volatiele markt, is een sterke coöperatie te kunnen vormen. Mocht onze commissie daarvoor interesse hebben, zijn ze bereid om ons te ontvangen, zodat we een rechtstreeks gesprek kunnen hebben met een aantal merkveehouders-coöperanten. Persoonlijk heb ik er veel van opgestoken en ik denk dat het voor onze commissie ook bijzonder leerrijk kan zijn.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Er is veel gezegd en ieder heeft zijn mening, gaande van de verdediging van de vrije markt tot de vraag om de markt af te schermen. Sommige commissieleden zijn misschien wat kort van geheugen. In 2009 was er ook een zeer grote crisis in de melksector en toen was er wel een melkquotum. Volgens mij klopt het dus niet te zeggen dat daar de schuld ligt. We moeten objectief blijven.

Collega Vermeulen, ik heb nooit gezegd, evenmin als collega Dochy, dat de vrijwillige productiebeperking een structurele oplossing is op lange termijn. Ik heb altijd heel duidelijk een onderscheid gemaakt tussen maatregelen op korte termijn om zuurstof te geven aan de sector en de structurele maatregelen. Die vrijwillige productiebeperking is inderdaad een tijdelijke, niet-structurele maatregel. We blijven dat verder op de tafel leggen en ik zie dat het draagvlak groeit binnen de sector.

Binnen Europa is het landbouwbeleid altijd iets specifiek geweest. Er is een sterke, vrijgemaakte markt en tegelijk wordt dat landbouwbeleid heel sterk gestuurd. De markt is niet helemaal vrij: men heeft ervoor gekozen om de landbouw- en voedselproductie te ondersteunen met subsidies binnen Europa om de voedselproductie hier ook te houden. Het landbouwbeleid is dus specifiek en vraagt specifieke maatregelen. Daarom is het niet altijd een evidente keuze tussen de markt helemaal vrijlaten en de optie om de voedselproductie hier te houden en ervoor te zorgen dat dit op een veilige, duurzame en diervriendelijke manier gebeurt, zoals bij ons. Daar willen we koploper in blijven.

Er zijn geen mirakeloplossingen op korte termijn. Sommige oplossingen kunnen voor wat meer zuurstof zorgen. Ik merk dat in de sector zelf een aantal keuzes worden gemaakt en omschakelingen bezig zijn. Ik zie dat een aantal bedrijven er heel bewust voor kiezen om naar biomelk om te schakelen en op die manier het verschil te maken. Als ze daarvoor kiezen, onderscheiden ze zich van de rest en kunnen ze de producten die ze zorgzaam produceren, wat sterker valoriseren op de markt. Onder druk van de prijzen gaat de sector zich anders organiseren. Dat

kunnen we vanuit de overheid proberen te ondersteunen. Collega Vermeulen, ik ben het ermee eens dat we begeleiding op maat moeten geven aan de bedrijven die dat vragen. Daarom zetten we daar zo sterk op in.

Mevrouw Vermeulen, dat u voor die fiscale stimuli bent, klinkt me als muziek in de oren. Ik hoop dat de bevoegde minister op het federale niveau daar de nodige maatregelen voor zal nemen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik dank u en ik wil een ook dankwoord richten aan de collega's die samen willen nadenken over deze problematiek. Mochten de oplossingen voor de hand liggen, was die discussie hier niet aan de orde. De afschaffing van het quotum gaat gepaard met een aantal groeipijnen. Er waren al wat voorbereidingen geweest en de laatste jaren was het quotum kunstmatig verhoogd om nauwer aan te sluiten bij de vrije markt. Een markt die dertig jaar geregeld werd met een quotum en die dan losgelaten wordt, veroorzaakt wel wat schokken bij de ondernemers die zich moeten aanpassen en pogen de juiste inschattingen te maken bij het opstarten van die volledig vrije markt. Vandaar dat die tijdelijke beperkingen van de productie er misschien kunnen voor zorgen dat het evenwicht in de markt hersteld wordt. Alle ramingen met betrekking tot de groei van de zuivelmarkt geven aan dat er jaarlijks 2 procent meer zuivel nodig is. Er is dus wel een groeimarkt op het vlak van zuivel, maar wanneer de productie sneller groeit dan de consumptie stijgt, kan er een probleem zijn. Hopelijk is dat tijdelijk.

Voor de herinvoering van een melkquotum zoals voorheen is er zeker geen draagvlak binnen de sector. De voornaamste reden daarvoor is de kostprijs. We mogen niet vergeten dat de verhandelbaarheid van het quotum aan veel bedrijven zeer veel geld heeft gekost. Dat geld vloeide weg uit de sector naar mensen die op pensioen gingen of de sector verlieten. Dat is ook geen goede methode. We moeten dus op zoek gaan naar een nieuw evenwicht, ik hoop dat het er komt.

Minister, ik wens u veel succes in de Landbouwwraad, niet alleen voor de betogen met betrekking tot de melkveehouderij, maar ook met betrekking tot alle crisisgevoelige sectoren in onze landbouw vandaag.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.